

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 685

Nota Kortessem, Omstraeteveld Realisatie van een verkaveling

Deel 2: Programma van Maatregelen

Sebastiaan Augustin, Petra Driesen, Thomas Himpe
& Joris Steegmans

november 2018

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *Aron bvba* een archeologienota (ID 6077¹⁶) opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Daarom was bijkomend vooronderzoek noodzakelijk.

Er diende een proefsleuvenonderzoek naar (proto-)historische sites uitgevoerd te worden met aandacht voor prehistorie over het volledige onderzoeksterrein.

Het proefsleuvenonderzoek (2018J40) werd uitgevoerd op de percelen: Kortessem, 1ste afdeling, sectie C, perceelnummers (deel van) 652R, (deel van) 653H, (deel van) 656A, (deel van) 655K, (deel van) 655L, (deel van) 655M, 658N, (deel van) 642G, 649H, (deel van) 649G, (deel van) 652N, (deel van) 652M, 652L en openbaar domein.

Het programma van maatregelen, zoals omschreven in de bekrachtigde archeologienota (ID 6077), voorzag in een proefsleuvenonderzoek waarbij 10,7 % van het terrein onderzocht diende te worden door middel van proefsleuven van 2 m breed, die niet meer dan 15 m van elkaar gelegen waren. Bijkomend diende minimaal 1,8 % van het terrein onderzocht te worden d.m.v. kijkvensters, dwars- of volsleuven. Tijdens het proefsleuvenonderzoek diende er ook extra aandacht besteed te worden aan de aanwezigheid prehistorische vondsten.

Het proefsleuvenonderzoek werd door *Aron bvba* in november 2018 uitgevoerd. Het programma van maatregelen werd grotendeels gevolgd. De sleuven 1, 4, 5, 6, 14 – 16 konden ongewijzigd en over de volledige lengte aangelegd worden. Dit gebeurde voor de sleuven 2 en 3 zonder de voorziene onderbreking t.h.v. de afwateringsgreppel. Gezien enkele initiatiefnemers de wens uitten om hun gronden zo lang mogelijk te kunnen gebruiken, werd in overleg met de initiatiefnemers ervoor geopteerd om een oppervlakte van 5121 m² (*het betreft de percelen 642G, 655M, 655L, 655K, 652M en 652L (deel)*) in eerste instantie uit het onderzoek te houden. Als gevolg hiervan werden de sleuven 2, 7 – 13 ingekort. Indien nodig voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen, kon deze oppervlakte vooralsnog onderzocht worden. Dit bleek echter niet nodig te zijn. De zestien proefsleuven waren tussen de 25 m en 165 m lang en 2 m breed. De afstand tussen de proefsleuven bedroeg 15 m (van middenpunt tot middenpunt). De sleuven hadden in totaal een oppervlakte van 3.110 m². Bijkomend werden zes kijkvensters aangelegd ter hoogte van de sporen in SL3, SL5, SL6, SL8 en SL12. De zes kijkvensters samen hadden een oppervlakte van 428m². Op deze wijze werd in totaal 3538 m² onderzocht, wat neerkomt op 13,7 % van de betreedbare oppervlakte (ca. 25.685 m²) en op 11,5% van de totale oppervlakte (30.806 m²) van het onderzoeksgebied. Ondanks dat het beoogde percentage van 12,5 % van de totale oppervlakte van het onderzoeksgebied niet gehaald werd, wordt bijkomend archeologisch onderzoek niet nodig geacht. De sporen die in het onderzoeksgebied werden aangetroffen, kennen een lage archeologische waarde waardoor bijkomend archeologisch onderzoek weinig tot geen kennisvermeerdering zal opleveren.

Het proefsleuvenonderzoek wijst op de afwezigheid van een waardevolle archeologische site. Er is geen potentieel op kennisvermeerdering (*Afb. 28*). Er zijn dus ook geen verdere maatregelen nodig.

¹⁶ <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/6077>; De Langhe, Driesen & Himpe, 2017.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in Deel 1: Verslag van de resultaten, 1. Het onderzoeksgebied, 3. Geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op een circa 3 ha. groot terrein, kadastraal gekend als Kortessem, 1ste afdeling, sectie C, perceelnummers (deel van) 652R, (deel van) 653H, (deel van) 656A, (deel van) 655K, (deel van) 655L, (deel van) 655M, 658N, (deel van) 642G, 649H, (deel van) 649G, (deel van) 652N, (deel van) 652M, 652L en openbaar domein, en gelegen in het gebied tussen de Kapelstraat, de Tapstraat, de Nieuwstraat en de Omstraat, een verkaveling in 60 loten. In totaal zullen 51 loten ingenomen worden door bouwloten. De overige loten zullen dienst doen als tuinzone, openbare groenzone of als openbare weg (loten 52 t.e.m. 60).

Vooraleer er bodemingrepen kunnen plaatsvinden, dienen een aantal bomen gerooid en enkele bijgebouwen op het terrein gesloopt te worden. Afhankelijk van de manier van verwijderen van de bomen (frezen dan wel ontstronken) kan een verstoring optreden tussen de 0,45 m tot 1,5 m. De bijgebouwen zijn niet onderkelderd en kennen een verstoringsdiepte tot 0,8 m onder het maaiveld.

In totaal zullen 51 loten ingenomen worden door bebouwing. Indien deze onderkelderd gaan worden treedt een verstoring op tot 3,5 m onder het maaiveld, indien er een sleuffundering wordt voorzien zal er een maximale ingreep van 0,8 m onder het maaiveld worden voorzien.

Voor de groenzones; zijnde openbaar groen, groenstroken langs de wegenis en tuinen wordt voor het aanleggen van gras/bloemenperken een verstoring van 0,2 m à 0,3 m optreden. De bodemingrepen voor plantputten van hagen en bomen bedragen respectievelijk 0,8 m en 1,2 m onder het maaiveld.

In het openbaar groen zal een bufferbekken en een vondelpad op palen worden aangelegd. Het geplande bufferbekken zal een bodemingrepen hebben tot maximaal ca. 1,60 m diep. De plaatsing van de palen van het vondelpad kan lokaal bodemingrepen veroorzaken tot op een diepte van ca. 4,8 m onder het maaiveld.

Daarnaast worden er ook wegenis en verhardingen aangelegd. Het onderzoeksgebied zal toegankelijk gesteld worden d.m.v. twee toegangswegen. De volledige wegenis heeft een gemiddelde breedte van ca. 7 m, maar is hier en daar breder tot ca. 9 m. De bodemingrepen voor de aanleg van de wegen zullen een verstoring van ca. 55 tot ca. 65 cm diep veroorzaken, voor de aanleg van de voetpaden en inritten worden verstoringsdieptes voorzien tot op een diepte van ca. 0,6 m onder het maaiveld. De verhardingen in betonstraatstenen tussen bouwloten 47-51 en bouwlot 46 gaan tot op een diepte van maximaal ca. 60 cm onder het maaiveld.

De nutsleidingen, DWA- en RWA- leidingen (drinkwater en regenwater) zullen onder de verharde wegenissen lopen en aangesloten worden op bestaande nutsleidingen en riolering van de Kapelstraat. De RWA- en DWA- leidingen worden op een diepte van ca. 2,5 m onder het maaiveld aangelegd.¹⁷ Ter hoogte van de voortuinen wordt voor riolering een uitgraving van maximaal ca. 1,2 m onder het maaiveld verwacht. De exacte uitgraafdiepte voor andere nutsleidingen is tot heden onbekend. Voor waterleiding en gas wordt een uitgraving verwacht van 80 cm onder het maaiveld. Glasvezelkabel ligt op geringere diepte (50 cm).

De sporen S1, S4, S5 en S11 (-0,3 mmv) zijn gelegen ter hoogte van een bouwkegel. Hier zal een verstoring tussen de 0,8 m en 1,5 m onder het maaiveld optreden. De sporen zullen op deze locatie volledig worden vergraven. Spoor S2 (-0,8 mv) bevindt zich ter hoogte van het bufferbekken. Dit spoor zal volledig vergraven worden bij de aanleg van het bufferbekken.

Het uitgevoerde onderzoek toonde aan dat er vijf archeologische sporen zijn aangetroffen in het onderzoeksgebied. Bij de geplande ruimtelijke ontwikkeling zullen al deze sporen vergraven worden.

¹⁷ Schriftelijke communicatie met Rudy Martin (Geotec).

1.4 Bepaling van Maatregelen

Hoewel het onderzoek vijf archeologische sporen opleverde, wordt voor het onderzoeksgebied **geen vervolgonderzoek** geadviseerd. De vindplaats beschikt namelijk over een laag potentieel op kenniswinst, wat maakt dat vervolgonderzoek als niet nuttig en niet noodzakelijk (kosten-batenanalyse) beschouwd wordt.

Ondanks het feit dat een deel van het onderzoeksgebied niet onderzocht werd, geldt dit advies voor het volledige onderzoeksgebied. Bij de zone die niet onderzocht kon worden werden geen relevantie archeologische sporen aangetroffen.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

